

26.25x14.24	1	14	עמוד	כותרת	גלובס -	01/2016	51233785-4
פסקי דיין פסקי דיין בעול - 39848							

העומס על מערכת בתי המשפט

עוה"ד מאיר פוקס ואורי שורר

כמו באמריקה

לשלב הסיכומים, שבהם הצדדים יכולים לשטוח בפני בית המשפט את טענותיהם המשפטיות; בית המשפט יכול לבחון את הסיכומים ולבצע מחקר משלו; ואז לתת פסק דין מייד, על-סמך העובדות שאינן שנויות במחלוקת? למי שחושש כי מדובר בהליך פרוצדורלי ערל לב (חסר שכל ורגש), שעלול לקפח זכות הוקתית של הגנה משפטית, נזכיר, שגם לפי הפסיקה שהתפתחה בניו-יורק, בתי המשפט לא מזדרזים לתת פסק דין מייד טרם בדיקה יותר מעמיקה. מצד שני, הם גם לא יירתעו מכך אם הדבר מוצדק בנסיבות וברין.

יבוא ההליך של מתן פסק-דין מייד מארה"ב אל סדר-הדין בישראל נוהץ ורצוי, שכן גם אם הליך כזה ייתפס תחילה כהגדלה של העומס הקיים כבר במערכת המשפט, ברור שהתועלת שלו תהיה רבה, שכן כל פסק-דין מייד שיינתן, יחסוך לבית המשפט, לבעלי הדין ולעורכי-הדין שעות רבות של דיונים משפטיים וכן הרבה הוצאות כספיות. ●

הכותבים הם ממשרד עוה"ד גדעון קורן

אם נשווה זאת לתקנות סדר-הדין האזרחי בישראל, נגלה כי העקרונות הדומים, לכאורה, הן תקנות 100 ר'101. תקנה 100 מאפשרת לנתבע לפנות לבית המשפט עוד בטרם הגשת כתב הגנה, ולבקש מחיקה על הסף של התביעה נגדו. אם אכן בית המשפט נעתר לבקשה זו, ההליך המשפטי מגיע לסיומו, אך לתובע עדיין עומדת הזכות לפתוח בהליך משפטי זהה בעתיד, אם יחפוץ בכך (למשל, אם עלה בידו להשיג ראיות חדשות).

תקנה 101 מאפשרת, שוב רק לנתבע, לפנות לבית המשפט עוד בטרם הגשת כתב ההגנה, ולקבל סעד של דחייה על הסף של התביעה, שמשמעותה הפעם - דחיית כל טענות התובע ומניעתו מלתבוע שוב באותן עילות.

לפי התקנות - בישראל, בקשות "למתן פסק-דין מייד" יכולות להיות מוגשות אך ורק על-ידי הנתבע, המבקש למחוק או לדחות כתב תביעה. במקרה של תובע החפץ בפסיקה מיידית (בתיקים די ברורים של clear cut), לא קיימת אופציה כזו, והנתבע וכל המערכת נגררים לניהול תיק משפטי ארוך.

השאלה היא - מדוע לא לדלג ישירות

הבקשה חייבת להיות מלווה בתצהירים, ובית המשפט מחליט על פסה"ד על-סמך התצהירים ועל-סמך הטענות המשפטיות המוגשות על-ידי הצדדים, וללא חקירת המצהירים וניהול דיוני הוכחות.

הבקשה יכולה להיות מוגשת על-ידי כל צד. כלומר, הנתבע יכול להגיש את הבקשה אם הוא סבור שההגנה שלו מספיק חזקה כדי להצדיק פסק-דין מייד, בלי שיהיה צורך בכירור עובדות נוספות; ואילו התובע יכול להגיש את הבקשה אם הוא סבור, לאחרי חילופי כתבי הטענות, שדי במה שנאמר בתביעה ובמה שנאמר בהגנה כדי להצדיק מתן פסק-דין מייד לטובתו.

בעצם הגשת הבקשה, כל צד נוטל על עצמו סיכון, שכן לאחר עיון בבקשה, בית המשפט עשוי לתת פסק-דין מייד גם נגד הצד שהגיש את הבקשה, ולא רק נגד הצד המתגונן.

ההליך כולו מתבצע ללא שמיעת ראיות, דבר המייתר את ההכנות המרובות לחקירה נגדית על-ידי באי-כוח הצדדים, שריון ימי הוכחות, שמיעת עדים, רישום פרוטוקול וכו'.

עומס ההולך וגובר על מערכת בתי המשפט בישראל הוא בעיה ידועה זה שנים. המחוקק הישראלי מנסה מדי פעם למצוא פתרון לבעיה, אך נדמה כי עד כה טיפלו בעיקר בתסמינים ולא בבעיה עצמה. כך למשל, העלאת תקנים של שופטים או חיוב בעלי-דין באגרה עבור הגשת בקשות ביניים, אינם מטפלים בבעיה השורשית של כמות התיקים שנפתחים כל שנה, ובעיקר - במשך ניהולם.

נשאלת השאלה - מדוע המחוקק אינו מאמץ פתרונות נוספים המיושמים במדינות שונות, להתמודדות עם הבעיה, ולייעול המערכת? ניקח לדוגמה את תקנות סדר-הדין האזרחי של מדינת ניו-יורק. קיימות שם תקנות המאפשרות לשני הצדדים בהליך אזרחי לפנות לבית המשפט עם בקשה, שכותרתה 'A Motion for Summary Judgment' (בקשה לפסק-דין מייד), שעיקרה קבלת פסק-דין ללא ניהול הליך משפטי שלם.

הפרוצדורה של "בקשה לפסק-דין מייד" לפי התקנות בניו-יורק, קובעת את הדברים הבאים:

